

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

"Wordt volmaakt"

2 Korinthe 13:11m

Hebben we hier nu een tekst die het perfectionisme onderbouwt? Juist niet! Het woordje 'volmaakt' zou ons inderdaad op het verkeerde been kunnen zetten. We moeten echter zien dat het ons voor alle dingen met onze onvolmaaktheid confronteert. Dit zit ook in het grondwoord opgesloten. Letterlijk betekent het 'zorgen dat iets geschikt of volkomen wordt voor het doel waarvoor het bestemd is'. Zoals een gebroken been weer gezet moet worden. Of, om nog een ander beeld te gebruiken, zoals vissers hun netten weer gereed maken voor de visvangst. Denk het u maar eens in hoeveel vis gevangen wordt met een kapot net. Precies..., helemaal niets! Het net voldoet niet. En een been dat gebroken is, kunnen we evenmin gebruiken om te lopen. Zo is het ook met de oproep 'wordt volmaakt'. Het confronteert ons allereerst met de noodzaak van herstel om in die weg weer aan het gestelde doel te beantwoorden. Net zoals het gerepareerde visnet weer gebruikt kan worden voor de visvangst en we weer kunnen lopen met een been dat hersteld is van de breuk.

Paulus komt met zijn oproep tot de gemeente van Korinthe. In deze gemeente zijn grote onvolmaaktheden wat betreft leer en leven. Deze breuken moeten hersteld worden om te voldoen aan het gestelde doel: de eer van de drie-enige God. Daarom klinkt de oproep 'wordt volmaakt'. De apostel laat ons in zijn brieven niet in het ongewisse over de vraag waar al die onvolmaaktheid vandaan komt. In Romeinen 3 tekent hij het portret van de van God gevallen mens zoals die openbaar komt als een hater van God en van zijn naaste. Dat is nu met recht onvolmaakt! De volmaaktheid die de mens eerst had, ware kennis, gerechtigheid en heiligheid, is geschonden. Niet door factoren van buitenaf, maar door de mens zelf! Het gevolg daarvan is dat wij niet meer voldoen aan

het doel waartoe wij geschapen zijn: God onze Schepper eren. Tot zulke mensen, die niet meer beantwoorden aan de volmaaktheid, komt de oproep 'wordt volmaakt'.

Deze oproep functioneert als een spiegel waarin we zien wie we zijn: onvolmaakt. Heeft u al eens in deze spiegel gekeken? Daarin ziet u ook wat u door de zonde geworden bent: onvolmaakt, niet in staat om God te eren. We weten wel van deze spiegel, maar willen er niet in kijken. Wij handhaven onze onvolmaaktheid tegenover God. We doen alsof we daar recht op hebben. De oproep 'wordt volmaakt' doorkruist deze gedachte. In deze oproep komt de eis tot ons om God de eer te geven die Hij toekomt. Wij hebben geen recht om onvolmaakt te zijn. Heeft u daar al iets van leren verstaan? Er zijn er ook die denken dat ze zelf het herstelwerk moeten uitvoeren. Zulke mensen stappen echter over de breuk heen. Door het wonder van Gods genade gaan we zien wat we verloren hebben. En niet alleen dat. We zien dan ook dat we verloren zijn. Twee gebeden blijven dan over: hoe kom ik met God verzoend, maar ook, hoe komt God aan Zijn eer. Dan zullen er ook twee zaken in het leven komen die er eerst niet waren: berouw en bekering. Dat is de enige weg tot herstel om als een volmaakte te mogen delen in de volmaakte gerechtigheid van Christus.

In de gemeente van Korinthe is dat wonder gebeurd. In 2 Korinthe 7:9 lezen we dat door de vermaningen van Paulus bij sommigen in de gemeente een omkeer gekomen is: een droefheid 'tot bekering'. Laten berouw en bekering ook ons persoonlijk antwoord zijn op de oproep 'wordt volmaakt'. Wanneer we in die weg deel hebben gekregen aan de volmaakte gerechtigheid van Christus, zal de blijvende oproep 'wordt volmaakt' brengen tot de belijdenis: 'Hij moet wassen, maar ik minder worden', zo wordt God verheerlijkt door mensen

die onvolmaakt zijn in zichzelf, maar volmaakt in Christus.

A. Hoekman

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie van ds. A. Hoekman opgenomen over 2 Korinthe 13:11m 'Wordt volmaakt'. Ds. M.C. Tanis schrijft over Titus 1:5-9 'Herderlijke zorg.' Ds. P. Roos levert een bijdrage onder het opschrift 'versmalling'. Ds. P. den Butter schrijft een eerste artikel over koning Josafat, een bijdrage onder de titel 'Hardop denken' getiteld 'Kerkplanting – dwaalleer' en een column over het nagesprek in de consistorie over de gehouden preek. Ds. J.M.J. Kieviet gaat verder met de behandeling van het Avondmaalsformulier. Ds. K. Hoefnagel schrijft over 'nalatenschap'. Ds. H. van der Ham begint in de rubriek 'Sprekend verleden' een korte serie over wijlen ds. N. de Jong, bij velen nog bekend en geliefd. Verder boekbesprekingen.

Schiedam

We ontvingen bericht aangaande het streven naar een samenwerkingsgemeente van de CGK en HHK te Schiedam. Beide gemeentes zijn heel klein. Na het horen van de beide gemeentes zal het oordeel van de beide classes gevraagd worden.

Ontmoetingsdag

D.V. Zaterdag 19 september op Urk in de Eben-Haëzerkerk. Thema: Scheping en herschepping. Sprekers: ds. P. van Zonneveld, ds. P. den Butter, ds. J.M.J. Kieviet en ds. P. Roos.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal in verband met de vakantietijd over drie weken D.V. donderdag 20 augustus verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 13 augustus.

AvH

HERDERLIJKE ZORG*Titus 1:5-9*

Het ontstaan van gemeenten deed Paulus goed. Hij zag daarin de vrucht van de prediking. Maar hij gaf die gemeenten niet aan hun lot over. Dat zou immers allerlei gevolgen kunnen hebben. Er moesten ambtsdragers komen. Tot leiding, tot onderwijs, tot welzijn van de gemeenten. In het begin van zijn dienstwerk was hij daar al van doordrongen. In Handelingen 14 lezen we het volgende. Na het volbrengen van de eerste zendingsreis van Paulus met Barnabas gingen zij langs de ontstane gemeenten en stelden in elke gemeente ouderlingen aan. Dit gebeurde officieel door aanwijzing of verkiezing. Met medewerking van de gemeente. Zo werd er voor orde, leiding en bewaring gezorgd. Het was ook noodzakelijk met het oog op dwaalleer en het bewaren bij de leer die naar de godzaligheid is en het bewaken van die leer. Het ambt, het ambtelijke werk, zou mogen dienen tot zegen van de gemeente. Nu weten we welk een opdracht Paulus aan

Titus gaf. Uit vers 5 blijkt dat Paulus reeds een mondelinge opdracht had gegeven. In de brief werd de mondelinge opdracht schriftelijk vastgelegd. Het is niet uitgesloten dat dit gebeurd is met het oog op de gemeenten. Nu kan Titus aantonen dat hij tegenover de gemeenten handelt in opdracht van Christus' apostel. In principe naar de wil en opdracht des Heeren. Het 'aldus zegt de Heere' is een geboden zaak voor de gemeenten. De eeuwen door. God de Heere is een God van orde. Maar ook van meer. We kunnen het weten uit het Woord.

Naamgeving

Mannen broeders moesten tot ouderling aangesteld worden. Naar de grondtekst kan de naam ouderling ook oudste betekenen. Beide namen komen in het boek Handelingen voor. Zowel in gemeenten bestaande uit joden-christenen als in van afkomst heidense gemeenten waren er oudsten of ouderlingen. Hierin werd gezien een uniformiteit onder de gemeenten. Nu is weleens gesteld dat het woord oudste wijst op ouderen in de gemeenten. De oudsten in jaren werden gekozen. Dat kwam inderdaad voor. Maar het is op zich geen stelregel. Het woord oudste kan en mag zo verstaan worden dat gedacht moet worden aan een persoon met levenservaring. Naast Godsvreze, genade, is ervaring onmisbaar. Kennis van geestelijk leven in onderscheidenheid. Kennis van gezin en samenleving. Dit alles behoort er te zijn om te dienen. Zulke ambtsdragers kunnen veel betekenen voor ouderen en jongeren. En dat niet alleen voor gemeenten maar ook voor predikanten. Voor vorming en verdieping. Want een predikant is met het slagen voor zijn examen niet klaar. Wie gaat drijven op zijn kunnen en kennen zal af-drijven. Afdrijven van afhankelijkheid, van de binnenkamer. Het kan zelfs tot meer komen. Het Woord des Heeren wijst ons er op. Het houdt wat in om oudste, bijzonder om lerend ouderling te zijn. Genade en levenservaring zijn dus steeds nodig. Zeker Timotheüs en Titus en waarschijnlijk anderen waren nog betrekkelijk jong. Maar welk een plaats hadden zij in de gemeente. Hun godsvrucht bleek. Zij hadden een goede verstandhouding met Paulus, hun leermeester. Wanneer nu geestelijk leven ontdekt wordt met leergierigheid en meelevendheid mag een jong persoon niet uitgesloten worden. In de gemeente zelf dient er steeds gebed te zijn voor geestelijke ambtsdragers. Predikanten die zulke ambtsdragers

in de gemeente(n) gekend hebben, kunnen hen niet vergeten. Het waren soms heel eenvoudige mannen met slechts een paar jaar school. De huishoudelijke situatie dwong om te gaan werken. In het spreken en onderwijs van zulke ambtsdragers bleek duidelijk dat zij een plaats hadden ontvangen op de school van de Heilige Geest. Zij lazen stichtelijke boeken. Dit deden zij bijzonder in de winteravonden of tijdens de wacht op zee. Het waren kleine theologen (zo zei prof. L.H. v.d. Meiden). Ook onder vrouwelijke leden van de gemeente waren er die konden spreken van de verborgen omgang met de Heere zoals Psalm 25 dat onder woorden brengt. Hoe het nu is, is onbekend. Wel is jammer dat er in consistories na de dienst minder wordt gesproken dan voorheen. Als predikant zoek je weleens naar de oorzaak. Nadat Paulus de noodzaak van ambtsdragers heeft gesteld wijst hij op de vereisten waaraan een ouderling moet voldoen.

Voorwaarden

Aan een aantal bepalingen dient een ouderling te voldoen. Hij dient onberispelijk te zijn. Een man van onbesproken levensgedrag. Het mag geen man zijn van ja en nee of een man van doe naar mijn woorden en niet naar mijn daden. Dat betekent niet dat het iemand is zonder zonde. Een Ambtsdrager was zonder zonde: Jezus Christus. Wie als ambtsdrager op Hem wil gelijken staat naar de dagelijkse bekering en levensheiliging. De ambtsdrager moet een christelijk gezin hebben en een naar Gods Woord geordend gezinsleven. Nu zijn er ambtsdragers die menen door een gezinssituatie niet langer te kunnen functioneren in het ambt. Het komt ook voor dat een gekozene vanwege gezinsomstandigheden denkt het ambt niet te kunnen aanvaarden. Door broederlijk overleg of steun kan het ambt uitgeoefend evenwel toch uitgeoefend worden. Gods Woord spreekt ervan. Samuël ging door, moest door, ondanks de houding en het leven van zijn zonen. In vers 7 stelt Paulus wat een ouderling niet moet zijn. Opvallend is dat hij de naam huisverzorger gebruikt met de toevoeging huisverzorger Gods. De gemeente wordt vergeleken bij een huis. Er zijn in bepaalde flatgebouwen en wooneenheden huisbeheerders of huismeesters. Bewoners kunnen bij hen terecht. Zij moeten zich inzetten voor de bewoners. Welnu, als huisverzorger Gods mag een ambtsdrager niet zelfingenomen zijn. Niet opvliege-

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 10,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar.

Advertenties € 0,34 (excl. btw) per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

rig. Maar hij dient een persoon te zijn die zichzelf kan beheersen. Niet gene- gen tot wijn. Geen smijter. Geen vech- tersbaas. Geen vuilgewinzoeker. Geen elleboogwerker. Paulus geeft verder aan wat hij wel moet zijn. Een man die gaarne herbergt. Die de goeden liefheeft. Matig, rechtvaardig, heilig en kuis is (vs. 8). Na de opsommingen van eigenschappen die een ouderling niet of wel moet hebben wijst Pau- lus op een voornaam kenmerk. Het vasthouden aan het getrouwe woord dat naar de leer is opdat hij machtig zij beide om te vermanen door de ge- zonde leer en om de tegensprekers te wederleggen (vs.9).

Voornaam kenmerk

In dit verband worden door Calvijn wijze raadgevingen gegeven. Onder het betrouwbare Woord moet ver- staan worden de zuivere leer die uit de mond Gods is voortgekomen. De opziener moet daaraan vasthouden. Hij dient er niet alleen goed in onder- wezen te zijn, maar hij dient er ook standvastig in te volharden. Niets is gevaarlijker dan dat een herder die niet standvastig staat in die leer wel- ker onoverwinnelijke verdediger hij had moeten zijn. Kort en goed: in een herder wordt niet slechts ontwikkeling vereist maar ook zulk een liefde voor de zuivere leer dat hij daarvan nooit afwijkt. Zijn wijze van onderrichten moet hij aanwenden om te stichten. Hij moet niet eerezuchtig rondfladder- en door de spitsvondigheden van een waardeloze nieuwsgierigheid maar slechts het waarachtige profijt van de gemeente zoeken. Aldus Calvijn. Dit schrijven we niet met nadruk omdat 2009 het Calvijnjaar wordt genoemd. Persoonlijk wil ik niet spreken van het Calvijnjaar, maar van Calvijn herden- king. Ik vrees dat gelijk bij het aanbre- ken van 2010 2009 gaat verbleken en uiteindelijk wordt vergeten. Zo zal het ook in verschillende opzichten met Calvijn zijn. Wie leeft bij Hebr. 13:7 staat regelmatig stil. Ook bij Calvijn en bij anderen, bij hun persoonlijke en bij hun ambtelijke leven. In vers 9c heeft Paulus het over het doel wat vloeit uit wat hij reeds heeft gezegd. Het leraar en herder zijn in de praktijk.

Leraar en herder

De leiding moet geschieden vanuit de getrouwe leer. De leer die gegrond is op de apostolische leer (Hand. 2:42a). De herderlijke taak is om de gemeente te bewaren bij de zuivere leer en de dwaling te weerleggen. Nu lijkt het soms of dit laatste niet meer nodig is. Dwaalleraars schijnen er niet meer te zijn. Waarschuwingen zijn overbodig.

De conclusie kan zijn: het gaat goed in het kerkelijk leven. Is dit zo?

Historisch feit

Onlangs woonde ik een diploma uit- reiking bij. Een groot aantal studenten was geslaagd. Deze diploma uitreiking vond plaats in een kerkgebouw. Mede door de aanwezigheid van veel be- langstellenden was de eigen aula veel te klein. De Hogeschool in Rotterdam, waar men gestudeerd had, staat te- genover het kerkgebouw. De kerk op zich trok de aandacht. Een monumen-

taal gebouw uit 1897. Maar nu de naam en verder. Het kerkgebouw is van de Remonstrantse gemeente. Het gebouw draagt een sprekende naam: Arminius. Mede ter gedachtenis aan hem hangt er in de consistorie een groot schilderij met zijn portret met naamsvermelding. Dit is zomaar niet gebeurd. Arminius wordt gezien als de grondlegger van het Remonstran- tisme. Een kerkhistorisch feit!

M.C. Tanis

Kerkelijk actueel

VERSMALLING

Prof. Antoon Vos wijt de kerkverlating vooral aan de verdeeldheid der kerken. Zo las ik het gisteren in de krant. Eén deel uit zijn betoog trof me vooral: "De grote klap voor Vos persoonlijk was dat hij in vijf jaar tijd de kerken in Utrecht leeg zag stromen. „Op een zondagavond in maart 1964 ging de bekende dr. Koolhaas, de voormalige synodepreses, voor in een kerk in Utrecht. Ik ging er op tijd heen om een goed plekje te krijgen. Twintig minuten voor aanvangstijd stonden er lange rijen te wachten. Maar wat gebeurde later? Na vijf jaar waren er in de meeste hervormde en gereformeerde kerken nog maar een vijftigtal kerkgangers. Hoogleraren als Van Ruler, Van Niftrik en Lekkerkerker hebben die vreselijke leegloop niet kunnen verwerken en zijn van ellende aan hartkwalen doodgegaan."

De laatste komt hard over. Als de ge- noemde hoogleraren inderdaad mede tengevolge van de teruggang der kerken hun einde gevonden hebben, pleit dat niet voor de kerk maar wel voor hen. Ze hebben dan tenmin- ste leed gevoeld vanwege de nood van de kerk. Niemand kan natuurlijk nagaan of zijn constatering waar is, maar Vos heeft ongetwijfeld (hij was ook hoogleraar in Utrecht, waar van Ruler c.s. woonden en werkten) enige grond om te stellen dat zij zich het lot van de kerk hebben aangetrokken. En hoevelen zullen zich met hen niet ontzet hebben over die leegloop en afbraak van kerken. Als jongen liep ik ook door de straten van Utrecht met mijn ouders naar de kerk aan de Wit- tevrouwensingel, waar destijds ds. P. de Smit predikant was. Ik weet dus van die drukke straten en de volle ker- ken. Toen ik vele jaren later in diezelf- de stad zelf predikant was, heb ik ook de moderne leegheid moeten aanzien. In mijn jeugd zat ik eens in de Oran- jekerk waar ds E. van Meer preekte; hij werd de kansel opgedragen van- wege een verlammende ziekte. Hij was eerst ethisch predikant maar later werd hij na een doorleefde bekering een getrouw prediker. De kerk zat he- lemaal vol. Toen ik in Utrecht werkte heb ik het moeten beleven dat ik op

mijn fiets door de stad rijdend zowel de Oranjekerk alsook de kerk waar dr. Bout regelmatig preekte (Julianakerk), op een en dezelfde dag gesloopt zag worden.

Het proces is heel snel gegaan. Zo ging het in alle grote steden. Zo ging het daarna in middelgrote plaatsen zoals Hilversum; nu zijn we tenslotte bezig met de dorpskerken. Daar zou de kerk wel een hartkwaal aan moe- ten overhouden, een hartkwaal in een misschien wat andere betekenis. Dat geeft heel veel hartzeer. Of wennen we eraan? We zijn er al lang aan ge- wend. Of we zijn zelfs blind voor deze ernstige teruggang van het huis des Heeren. Ik merk weinig leed daarover. De sluiting van de Coloniastaad, voor velen zo bekend, heeft ons (gelukkig) sterk doen beseffen hoe treurig de kerk er bij staat. Ook onze kerken. Deze trend zet zich voort. Er lijkt geen houden aan. Daarbij wil ik niet voorbijgaan aan de ijver en de inzet van jonge mensen, die ook in stads- gemeenten nog de moed hebben om door te gaan. Zulke jongeren waren er ook ten tijde van Ezra en Nehemia, terwijl de ouderen met droefheid en weemoed dachten aan de eerste tem- pel, de dagen van weleer. Niet alleen kerken worden gesloopt. Ook gemeenten delen in hetzelfde

lot. Soms raken ze diep verdeeld over buitenissige zaken. Zo gaat het met kerkenraden en predikanten. Welk proces is er toch gaande in de kerk van Nederland? Ik zeg met nadruk dat ik mij niet meng in plaatselijke gebeurtenissen; wel is me duidelijk dat wij zonder uitzondering allen tot bekering worden geroepen. Ik heb altijd geweten dat we allen schuldenaar zijn aan het verval. Toen ik laatst echter opnieuw weer een moeilijk bericht hoorde, werd het waar voor mijzelf. Ik kwam bij mijn eigen kerkelijke en geestelijke schuld uit. Toen werd het toch anders. Ik ben gebroken vanwege de breuk der dochteren mijns volks, zo sprak Jeremia. En ik zou daar ook best willen blijven, want het is de enige mogelijkheid om de dingen te verwerken.

Die hartkwaal van de genoemde professoren laat zich dus wel verstaan. Vos wijt deze aan de verdeeldheid. Dat zal ten dele zeker zo zijn. Nu schreef ik de vorige maal over verbondenheid, als een heel voorzichtige poging om bid-dend na te denken over de noodzakelijke eenheid. In Schiedam voelde men dat ook. Onze kleine gemeente aan de Warande en een evenzeer kleine kern binnen de HHK. Beide gemeenten in een ontkerktelijke stad. Het heeft geresulteerd in een gemeenschappelijke verklaring, waarin men sterke verbondenheid heeft uitgesproken. Ik ga niet passen en meten met de kerkordelijke bepalingen, die hier nog niet in voorzien. Die meetlat zijn we trouwens in onze gemeenten en classieke vergaderingen her en der al lang kwijt geraakt. Ieder lijkt te doen wat goed is in eigen ogen. Wie zou er dus kwaad van zeggen als twee kleine gemeenten elkaar ontdekt hebben. Nee, het had heel makkelijker slechter kunnen uitvallen! Ik wil dus van harte mijn meelevens uitspreken met de gemeente van Schiedam; hopelijk gaan volgende deuren voor deze gemeente ook open.

Wat in Schiedam gebeurde, spreekt van verbondenheid. Geen grote woorden van eenheid en samengaan, maar een voorzichtig begin. Afgedacht van Schiedam had ik mij al voorgenomen nog wat nader in te gaan op de onderlinge kerkelijke verhoudingen. Het boven aangehaalde woord van Prof. Vos heeft dat voornemen nog weer versterkt.

Daarover nadenkend moeten we ook nuchter vaststellen dat er heel veel scheidsmuren bestaan. Formeel kerkordelijke en praktische bezwaren zijn er in alle maten.

U zou kunnen denken aan een fuik of

een trechter; een breed en ruim begin, maar uitlopend in een steeds smaller wordende beklemmende verenging. In de eeuwen die achter ons liggen, is er wel sprake geweest van een zodanige verenging. De verdeeldheid werd erdoor versterkt.

Er zijn tijden geweest dat de kerk als enige sluis het protestantse karakter had. Men was Rooms of men was Protestants. Dat zal niet zo lang geduurd hebben. Luther en Calvijn stonden heel dicht bij elkaar en ze hadden elkaar nodig; maar er waren ook verschillen.

Al snel ging een klein verschil de bovengenoemde voeren. Er kon gesproken worden van een verengende visie bij Luther. Het kwam zo ver dat hij snijdend scherp sprak over de Sacramentariërs, waartoe hij ook de Gereformeerde stroming rekende. Hij ging heel ver in het uitsluiten van zijn Geneefse collega; dat ging over het Avondmaal. Voor hem zo belangrijk dat het tot een halsvoorwaarde werd. Calvijn evenwel kon de zaak relativeren. Aanvankelijk waren beiden geheel verenigd, later kwam er verwijdering. Dat werd dus die ene zaak van het Avondmaal. Daar ziet u de fuik.

We zien daarin dat betrekkelijk kleine verschillen grote gevolgen en verstrekende consequenties krijgen.

Zo ging het ook met de drie formulieren van enigheid, de Heidelberger, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtsche Leerregels. Deze mochten, dunkt me, toch wel genoeg zijn om ruimte en grenzen van de kerk aan te geven. Formulieren van éinigheid! Dat duurde echter maar even. Er kwamen al snel andere en fijnere onderscheidingen en mazen. Woorden als "evangelisch" en "Reformatorisch" moesten binnen de Protestantse kerken duidelijker aangeven waar we staan. Tegenwoordig zeggen we, als we aangeven welke grens we hanteren, erbij "bevindelijk Gereformeerd". Dat is het dan helemaal. Ik moet eerlijk zeggen dat ik zelf die onderscheiding ook wel gebruik. Maar moet dit eigenlijk wel en gaan we er zodoende niet aan meewerken dat de fuik al nauwer en enger wordt? Waarom doen we dat eigenlijk?

Helaas ligt een oorzaak daarin dat velen nog wel spreken van hun Gereformeerde belijdenis, maar dat ze inhoudelijk heel veel van de inhoud hebben prijsgegeven. Vandaar dat er dan behoefte bestaat aan kenmerkende aanduidingen om het viswater helder te houden. Er zijn voorbeelden te over van ambtsdragers in andere kerken die ten onrechte hun handtekening zetten onder de drie formulieren. Op

die manier ontstaat begripsverwarring en zegt het niets meer of we ons nu Gereformeerd noemen of niet. Allerlei onderscheidingen blijken op den duur kameleongedrag te vertonen. Wat zegt het woord "Evangelisch" en wat zegt het woord "Reformatorisch" nog écht? Nu hebben we dan als aanduiding van betrouwbaarheid het woord "bevindelijk". Maar dekt dat woord de zaak? Is de aanduiding Christelijk Gereformeerd toereikend om klare wijn te schenken? Herinnert het woord "afgescheidenen" nog werkelijk aan Ulrum?

Zou het dan niet beter zijn om terug te keren naar de echte sluis, namelijk die van de Gereformeerde belijdenis? Daar zit toch alles in? Daarin wordt toch ook klaar gesproken over de rechte bevinding? En als u dan bang bent dat zo heel veel mensen zich daarmee tooien zonder dat ze Gereformeerd zijn, dan moet u uiteindelijk dat oordeel maar aan God overlaten. Want Hij alleen weet wie we zijn, als persoon en als kerk. En Paulus zei het ook zo: "Want die is niet een Jood die het in het openbaar is, maar die is een Jood die het in het verborgen is, wiens lof niet is uit de mensen maar uit God" (Rom.2:28,29). Moet het niet uw en mijn zorg zijn dat ik het ben, in waarheid voor God? Ben ik zelf Gereformeerd, ben ik zelf werkelijk bevindelijk geleverd?

Met dit alles wil ik zeggen dat al onze sluizen toch geen enkele garantie kunnen bieden. En natuurlijk zijn er wel sluizen nodig, maar we hebben toch genoeg aan die ene van de belijdenis? Verbondenheid nu zal ontstaan rond die belijdenis en rond dat Woord van God, rond de banier van het evangelie.

Zo zijn er genoeg kerkelijke namen en criteria op papier. Nu de kerkelijke kaart door al deze zaken versnipperd is tot een legpuzzel, spreekt de verklaring van Schiedam aan. Men kijkt een goede kant uit. Het moge doorwerken in alle kerken, die waarlijk verbonden zijn met het Koninkrijk Gods. De heersende kerkelijke indelingen kunnen niet gehandhaafd worden, omdat de begrippen de feiten niet meer dekken.

U vraagt zich dan misschien bezorgd af wat er van onze kerken worden zal? Zullen ze niet langzaam maar zeker opgaan in allerlei samenwerkingsverbanden, zodat er van onze kerken binnenkort weinig meer terug te vinden is? Als meerdere gemeenten zouden uitspreken wat in Schiedam gebeurd is, waar blijft dan de prediking, zoals we die onder ons kennen? Hoe moet

het met de kerkelijke organisatie? We zijn echter onze kerken al lang kwijt. Kijk maar naar de preekbeurten in vele gemeenten. Er zijn legio gemeenten waar zondag geen predikant van onze kerken voorgaat. En we weten toch dat de Kerkorde daarin geen enkele rol meer speelt.

Onze kerken hoeven we niet te beschermen. Maar die prediking willen we toch hartelijk voorstaan, niet als iets bijzonders, maar wel als een groot goed, als het erfdeel, dat ons lief is. Als dan anderen in andere kerken daarmee verbonden zijn en als wij ons verbonden weten met de prediking in de Geref. Gemeenten en in Bondsgemeenten en zeker ook in de HHK, dan moeten en mogen geen muren ons uiteindelijk tegenhouden. Dan graast de kudde waar het gras groen is. Ik had aanvankelijk iets willen schrijven over enkele artikelen in de Saambinder (GG); het goede gehalte daarvan trof me. Als we zulke dingen ervaren in deze tijd, mogen we daar dan toch

nog dankbaar voor zijn? Daarom zijn initiatieven zoals in Schiedam welkom. Het is een voorzichtige stap en zo moeten wij ook in andere gevallen de voorzichtigheid in acht nemen. Met beleid biddend te werk gaan. Vragend: Wat wil de Heere?

Is het tegen Gods Woord? Ik meen zeker van niet. Is het tegen de Kerkorde? Als Deventer niet tegen de KO is, dan is dit het ook niet.

De tijd zal komen dat de belofte uit Gods mond in vervulling gaat: Zij zullen een worden "in Mijn hand" (Ezech.37:19b). Ezechiël moet twee stukken hout nemen en ze tot elkaar brengen. Zo heeft de mens een roeping, als de Heere spreken gaat. En dat gebeurt in de weg van waarheid en eenheid.

Twee stukken hout, dat gaat nog, maar twee kerken, twee christenen, twee kinderen van God? Als de Heere het doet, komt het goed!

P. Roos

NAGESPREK

'Wat gingen jullie daar doen?' vroeg zijn kleindochter aan ouderling Jansen, doelend op hun aftocht naar de consistorie na de kerkdienst. 'O, we gingen daar nog wat praten' zei hij. 'Waarover?' Ja, waar ging het ook weer over? Over een broeder, die je niet veel meer zag. Ook over iets wat een diaken pas op z'n werk had meegemaakt.

En over het aantal kilometers dat de dominee gereden had. De kleindochter was nog te klein, dus kende ze het woord 'prietpraat' niet. Anders had ze dat woord vragenderwijs kunnen gebruiken.

Gaat dat echt zo? Ik ben bang dat het meermalen inderdaad zo gaat. Men blijft staan - en dat nodigt al niet uit om eens rustig na te praten over de preek. Al snel worden de jassen aangetrokken (in het koude seizoen uiteraard). Men heeft haast om weg te komen. Allemaal knap bevorderlijk om de ds. het gevoel te geven dat hij voor niets was gekomen. En als het een spreker van een stichtelijk woord was die voorging - een jongen die nog zo veel moet en wil leren ook van ouderlingen - dan kreeg hij maar een mager portie mee.

Gelukkig gaat het ook wel anders. Ik maak het in ieder geval nog heel wat keren mee dat er wel een zinvol nagesprek is, waarin verschillende dingen uit de preek nog even aan de orde komen. Soms is zo'n gesprek behalve nuttig ook nog stichtend. Nee, niet altijd. Bijvoorbeeld als terstond na de preek bezwaren worden gemaakt tegen wat gehoord is of omdat andere dingen niet gehoord zijn. Ik stem toe, dat er van tijd tot tijd bezwaren in te brengen zijn. Maar dan moet de wijze wel tijd en wijze weten. En als de bezwaren algemeen leven binnen de kerkenraad laat het de predikant dan officieel weten.

Ik herinner mij een zondag in mijn studententijd. Twee maal 'preekte' ik die zondag over Ps. 39:13: Davids belijdenis van zijn vreemdelingschap. De eerste keer kreeg ik de vraag voorgelegd: 'Dat was toch zeker een heel uitzonderlijke belevenis van David, die niet bij iedereen voorkomt?' De tweede keer werd me gezegd dat ik niet in het Paradijs begonnen was. Ik voelde me die avond nog al verward, maar dat zult u begrijpen.

Alstublieft een opbouwend gesprek na de dienst, zoals gelukkig nog meermalen gebeurt. Dat is voor iedereen goed. En we hebben toch nog wel ouderlingen die dit kunnen!

P. den Butter

Bijbelstudie

JOSAFAT - 1

**1 Koningen 22:41-47;
2 Kronieken 17:1-6**

Asa is gestorven. Aan zijn lange regeringsperiode kwam een einde. Net als alle andere mensen is ook deze koning de weg van alle vlees gegaan. De vraag wie hem zal opvolgen is spoedig beantwoord. Er is een kroonprins, die al min of meer op zijn taak is voorbereid. Vijf-en-dertig jaar is hij oud en Josafat is zijn naam.

Het volk heeft met bezorgdheid de laatste jaren van koning Asa meegemaakt. Wat was er met die ouder wordende koning aan de hand? Waarom deed hij dingen die hij eerder nooit gedaan heeft? Een profeet des Heeren gevangen zetten; kinderen Gods onderdrukken - dat waren geen dingen die men van de godvrezende Asa verwacht had. Wat zat daar achter? Men bleef in het donker tasten. Maar ondanks de vragen taande de liefde voor de oude koning niet. Dat is wel gebleken bij zijn begrafenis. Die was eervol. En het rouwbetoon was welgemeend. Maar natuurlijk was de vraag actueel: Hoe zal Asa's opvolger het doen? Wat mogen ze van hem verwachten?

Josafat volgt Asa op

Een vorige keer stonden we al even stil bij de laatste jaren van Asa. Achteraf gezien wellicht wel wat te kort. We gaan er daarom nog weer even op

in. Nu dan bekeken vanuit het oogpunt van de opvolger van Asa, diens zoon Josafat.

Het moet voor deze kroonprins niet gemakkelijk zijn geweest om de aftakeling van zijn vader van dichtbij mee te maken. Zijn vader, die zulke mooie en zegenrijke dingen voor zijn volk heeft mogen doen is tenslotte helemaal uit de koers geraakt. Zoiets te moeten meemaken is voor elk kind moeilijk. Maar zeker is dat voor Josafat moeilijk geweest. Josafat had namelijk de God van zijn vader Asa leren vrezen en dienen. Dat zal een band gelegd hebben tussen vader en zoon en meer dan eens hebben ze die band gevoeld. Hetzelfde geloof waren ze deelachtig. Hetzelfde vertrouwen op de Heere hebben beiden mogen beoefenen. En Josafat was er innerlijk van overtuigd dat hij dezelfde weg wilde gaan die zijn vader ging: de weg van de vreze des Heeren.

Toen was Josafat er echter getuige van dat zijn vader het spoor bijster raakte en dingen ging doen die hij in zijn gezonde dagen nooit zou hebben gedaan. Laten we eens een ogenblik mogen aannemen dat er bij Asa iets aan de hand was van mentale en geestelijke aftakeling en dat het daardoor was dat hij niet meer voor rede vatbaar leek te zijn. Wat moet dat voor de zoon Josafat een zaak van verdriet zijn geweest.

Zijn vader liet zich kennelijk ook niet meer door Josafat corrigeren. Als deze

het al probeerde, dan liep het uit de hand. Asa wist het altijd beter. Geestelijke contacten werden minder; verdwenen tenslotte geheel. Nooit meer was er die vertrouwelijke omgang tussen vader en zoon. Nooit meer stond de Heere in het centrum van hun gesprekken. Er kwam meer en meer vervreemding tussen hen. Voor Josafat moet dat zoiets geweest zijn als afscheid nemen voordat de dood er metterdaad was.

Raakte hij met zijn vader toen ook de God van zijn vader kwijt? Vroeg hij zich af bij wie het dan wel een echt werk van de Heere is? Ging hij aan alles twijfelen? Kwam de verleiding bij hem op om er dan ook maar mee te breken? Ongetwijfeld, de laatste levensjaren van zijn vader zijn voor Josafat ook bijzonder moeilijke jaren geweest.

Eigenlijk was het toen een zegen dat ook aan zulk lijden een eind kwam. Josafat heeft er toen op mogen toezien dat zijn vader eervol begraven werd. Dat kosten noch moeiten gespaard bleven om de dode koning te verzorgen. En toen was het zijn beurt. Toen kwam Josafat op de vacante troon. Toen kwam de taak om het volk des Heeren te regeren op zijn schouders te liggen. Hoe zal dat gaan? zo vraagt men zich in Juda af? Wie is deze kroonprins, die nu de nieuwe koning is?

Josafats keus

Dat wordt al heel snel bekend. Josafat komt er vrijmoedig voor uit. Hij heeft in zijn jonge jaren de keus al mogen doen en ondanks alles wat hij met zijn vader heeft meegemaakt en de vragen waar hij daardoor voor geplaatst werd, blijft hij bij die keus: Hij zal de Heere vrezen, ook nu hij koning geworden is. Zowel de schrijver van de boeken Koningen als de samensteller van Kronieken vermelden dit met grote nadruk. Typerend is daarbij bijvoorbeeld wat we lezen in 2 Kron. 17:6: het hart van Josafat verhief zich in de wegen des Heeren.

Bijna altijd wordt de uitdrukking 'zijn hart verhief zich' in ongunstige zin gebruikt (2 Kron. 26:16; 32:25,26) en wijst het op hoogmoedig gedrag. En al wie hoog van hart is, is de Heere een gruwel. Bij Josafat heeft deze uitdrukking echter een gunstige klank. Hij is juist niet hoogmoedig. Hij zoekt juist in de wegen des Heeren te wandelen en dat is bij hem geen vorm, want zijn hart is er in. Het is hem ernst. Het gaat hem om de Heere Zelf.

Dat blijkt uit verschillende dingen. Onder andere hieruit, dat hij wandelt in de wegen van David. David is voor

hem een voorbeeld, een identificatiefiguur. En dan niet David in elk opzicht. Er staat niet voor niets dat Josafat wandelt in de vorige wegen van David (2 Kron. 17:3). Dat zijn de 'eerste' wegen van David. De wegen waarin hij ging voordat hij van de Heere afweek. Toen het David nog echt om de Heere en de verborgen omgang met Hem te doen was.

We kunnen de uitdrukking 'de vorige wegen' ook laten slaan op de eerste periode van de regering van Asa, Josafats vader. Want tot op zekere hoogte is ook Asa voor Josafat een identificatiefiguur geweest. Het voorbeeld van zijn vader - zeker het voorbeeld dat hij in de eerste tijd van zijn regering vertoonde - sprak Josafat eveneens zeer aan. Zo wenste hij ook te zijn.

De keerzijde van dit wandelen in de wegen van David en Asa is dat Josafat de Baäls niet zoekt. De Baäls werden allerwege gediend. Elk volk had zo zijn eigen Baäl. Van die afgodendienst bleek vaak een verlokken invloed uit te gaan op Israël en Juda. In Josafats dagen worden de Baäls in het noordelijke rijk dan ook volop gediend. Maar Josafat wijst deze religie af. Daar wil hij niets mee te maken hebben. En daarin is hij standvastig geweest. Nooit was er tijdens zijn hele regering een neiging om de afgoden te vereren en de dienst des Heeren te verruilen voor de afgodendienst. Nee, de zonde tegen het eerste gebod van Gods wet heeft geen greep op Josafats hart.

Trouwens ook de zonde tegen het tweede gebod - beeldendienst - wordt door Josafat gemeden. Hij wandelt ook niet 'naar het doen van Israël'. Dat zal slaan op de zonde die sinds Jerobeam zo diep in het volksleven van Israël verworteld zat: de dienst van de kalveren in de alternatieve heilighdommen in Bethel en Dan. Ook daar houdt Josafat zich verre van. Alles wat God verboden heeft wenst Josafat te mijden. Hoe dat komt?

Hij heeft Gods wet lief. Gods geopenbaarde wil, zoals die door Hem onder woorden is gebracht in Zijn inzettingen, is voor Josafat het richtsnoer. Overeenkomstig die geboden wenst hij zijn leven in te richten en zo wenst hij zijn volk voor te gaan. Alleen in die weg is immers heil en zegen te verwachten.

Betekent dit dat Josafat wettisch leeft? Dat hij via de gehoorzaamheid aan Gods geboden Gods gunst wil verdienen en zo dus zijn eigen zaligheid zoekt te verkrijgen? Welnee. God had Zijn liefde aan Josafat bekend gemaakt en nu heeft Josafat de Heere ook lief gekregen. En die liefde kan hij niet beter bewijzen dan door de Heere

gehoorzaam te zijn. Zijn dagelijks gebed is: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? En die gehoorzaamheid is bij hem een eerlijk bewijs van zijn dankbaarheid voor de genade die hem als zondaar bewezen is.

Waar het hem dan in feite om te doen is? Niet eens om Gods zegen en Zijn andere gaven. O zeker, die waardeert Josafat zeer. Maar toch zijn het niet Gods gaven die hij zoekt. Het is de Heere Zelf, die hij zoekt. Om Hem gaat het. Om Hem, die het allerhoogst en eeuwig Goed is. De persoonlijke omgang met de Heere - dat is het waar zijn hart naar uitgaat. Dat zoekt hij.

Versta dit 'zoeken' dan ook zoals het verstaan wil worden. Bedoeld is niet een zoeken om het zoeken; een zoeken als godsdienstige activiteit en meer niet. Waar het Josafat om te doen is, is dat hij al zoekende zal mogen vinden. Eerder kan hij geen rust hebben. Hij moet de Heere hebben, anders blijft zijn hart onrustig.

Met deze karakterisering wordt Josafat voor ons geplaatst. Zeg nu zelf: een heerlijk getuigenis! Vooral als dit het getuigenis is dat God van een mens geeft. Dat is meer waard dan dat we elkaar zo zouden beschrijven. Kan dit van ons gezegd worden? Ga ze nog eens na. In de wegen van David wandelen. Niet de Baäls zoeken. Wandelen in Gods geboden. De Heere zoeken.

Gods zegen verkregen

Aan zo'n leven verbindt de Heere Zijn zegen. Zie maar in 2 Kron. 17:3: de Heere was met Josafat. Daar ligt immers alles in. Als we Hem hebben wat zou ons dan nog kunnen gebeuren?

In dit licht mogen we nu ook verstaan wat er verder over Josafat gezegd wordt. Bijvoorbeeld dat hij zich sterkt tegen Israël. Hij zoekt tegenover het grotere Israël de zelfstandigheid van Juda te handhaven en Juda's positie te consolideren. Op die manier wil hij bedreigingen als die van Baësa tijdens de regering van zijn vader Asa voorkomen.

Bij die versterking hoort ook, dat hij garnizoenen plaatst in de vestingsteden. Zelfs tot in de veroverde steden in Efraïm toe. Josafat wil op alle eventualiteiten voorbereid zijn. En hij gebruikt de tijd van vrede en rust die God hem geeft goed.

De Heere hecht hier Zijn goedkeuring aan. Hij bevestigt het koninkrijk in zijn hand (vs. 5). Dat wil ook zeggen dat de plaats die Josafat als koning inneemt door zijn volk meer en meer erkend wordt. Men respecteert hem. Men is blij met deze koning en met de leiding die hij geeft, zowel godsdien-

stig als politiek. Het volk uit die dankbaarheid door Josafat geschenken te brengen. Zo krijgt hij rijkdom, meer en meer. Zo krijgt hij ook 'eer'. Dat is gezag. Zijn woord heeft gewicht. En dat heeft dan weer tot gevolg dat hij het reformatiewerk, dat onder zijn vader Asa begonnen is, voort kan zetten. Zeker in de laatste jaren van Asa was er van dat werk niet veel meer gekomen. Maar Josafat neemt de draad weer op. Hij gaat verder met het opruimen van de hoogten en de bossen. Wat het opruimen van die hoogten betreft moet Josafat echter ondervinden, zoals dat trouwens ook de ervaring van zijn vader Asa was, dat het volk hem daarin niet geheel volgt (2 Kron. 20:33). Wel verdwijnen de hoogten waarop de Baäls vereerd

worden, maar de hoge plaatsen waar altaren voor de Heere staan en die al dateren uit de tijd voordat de tempel gereed was, blijven bestaan.

Josafat neemt ook verdere maatregelen tegen het kwaad van de schandjongens - de aan godsdienstige prostitutie gewijde knapen - die hij zoekt te verdrijven uit het volksleven (1 Kon. 22:47). Daar was Asa ook al mee bezig geweest, maar het lijkt erop, dat dit verschijnsel weer was teruggekomen. Josafat duldt dit niet. Vandaar dat hij ook hiertegen met kracht optreedt. Het volk van Juda kan moed vatten. Na de moeilijke laatste jaren van Asa daagt een nieuwe dag. Hoopt op de Heere, gij vromen!

P. den Butter

U begrijpt, dat houdt nog al wat in. Dan moeten zulke ambtsdragers eigenlijk ook kennis genomen hebben van de dwaalleer en precies kunnen aangeven waar die van de gezonde leer afwijkt. De verschillen moeten ze dan ook nog duidelijk kunnen maken. Met name aan gemeenteleden die zelf nog maar weinig weten, zoals in een situatie van kerkplanting veelvuldig voorkomt.

Is dat ook vandaag niet van groot belang? Op de zendingsvelden, maar ook in situaties waarin het via evangelisatiewerk mag komen tot het stichten van een preekplaats.

Laten we eerlijk wezen, lang niet alle evangelisatiewerk blijft verschoond van arminiaanse trekken. Het lijkt bijna niet te voorkomen. Men is zo bang dat de rechte gereformeerde prediking zich niet leent voor een ruimhartige nodiging en een welgemeend aanbod van Gods genade. Dat hardnekkige misverstand blijft ons plagen. Maar het gevolg van een met arminiaans zuurdesem doortrokken prediking is dat mensen die door zo'n prediking getrokken zijn, veel te weinig besef hebben van het genadekarakter van Gods heil. Mensen zijn dan ook vaak activistisch ingesteld en zulke gemeenten zijn vol van 'werk'. Allemaal wel begrijpelijk, maar dan is het wel zaak dat de ouderlingen aan het werk gaan, corrigerend en instruerend. Maar dan dienen die ouderlingen tot dat werk bekwaam te zijn. Het moeten ouderlingen zijn, zoals Paulus ze bedoelde.

Ook dit aspect is dus van groot belang bij kerkplanting. Laat het niet over het hoofd gezien worden. Laten we niet allereerst letten op de kwantiteit van 'bekeerlingen', maar op de kwaliteit. Getallen zijn niet beslissend. Maar wel of we gaan in het zuivere spoor van de ware genadeboodschap. Het woord van Jesaja 'Zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn dat zij geen dageraad zullen hebben' (8:20) geldt ook hier.

P. den Butter

Hard op denken

Kerkplanting - 5: Dwaalleer

De laatste keer dat ik over kerkplanting schreef, legde ik de nadruk op het belang van bekwame ambtsdragers. Ambtsdragers, die bekwaam zijn om te leren; om anderen te onderwijzen. Zij dienen dan natuurlijk goed thuis te zijn in de leer der kerk en bovendien dienen ze de gave te hebben en te gebruiken om die leer duidelijk uit te leggen.

Behalve een positieve kant zit daar ook een negatieve aan. Dat hangt samen met de activiteiten van de duivel. Als God bezig is ergens Zijn kerk te planten, dan kunnen we erop rekenen dat de duivel van zijn kant zijn best doet om dat werk Gods tegen te staan. Als God de zuivere waarheid laat verkondigen zal de duivel het niet laten om een andere boodschap te doen horen. Hij huurt mensen in, die hij ervoor gebruikt om dwaalleer te verspreiden.

Het Nieuwe Testament laat daar heel wat voorbeelden van zien. Lees de brieven van de apostel Paulus maar eens door, met name de brieven aan Timotheüs en u zult een aantal namen vinden van tegenstanders van de apostel; namen van mensen die een verkeerde leer verspreidden. We horen van Hymeneüs en Alexander (1 Tim. 1:20); van Fygelus en Hermogenes (2 Tim. 1:15).

O ja, deze mensen bedoelden het wellicht goed. Best mogelijk dat ze in alle oprechtheid van overtuiging waren dat zij het Woord beter verstonden dan anderen. Vaak is dat immers

het geval bij dwaalleraars. Die zijn het zich lang niet allemaal bewust dat ze in dienst van de duivel staan. Daarom is het vaak ook erg moeilijk om hen vanuit het Woord te bewijzen dat ze verkeerd bezig zijn. Hun leven wordt ook nog wel gekenmerkt door een bepaalde vroomheid, zodat eenvoudige zielen geneigd zijn aan hun woorden geloof te hechten. 'Het zijn zulke vrome en ernstige mensen'.

Welnu, dergelijke gevaren bedreigen de kerk altijd, maar zeker zijn ze daar, waar in het proces van kerkplanting jonge christenen, die nog weinig kennis hebben, voor elke wind van leer open staan.

Vandaar dat Paulus aan Titus schrijft dat hij er bij het aanstellen van ouderlingen ook op moet toezien dat die mensen 'vasthouden aan het getrouwe woord, dat naar de leer is, opdat zij machtig zijn beide om te vermanen door de gezonde leer en om de tegensprekers te weerleggen' (1:9). Ouderlingen dienen dus bekwaam te zijn om te leren maar ook om te weerleggen. In Tit. 1:11 gebruikt Paulus zelfs het woord 'de mond stoppen'; letterlijk 'muilkorven'.

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier [17]

Waar waren we alweer gebleven? We zijn bezig te luisteren naar het tweede onderwerp dat ons formulier aansnijdt als het gaat over de waarachtige zelf-

beproeving. Na de noodzaak van de kennis van de ellende, wijst het formulier de wetenschap aangaande de verlossing aan, ofwel de vergeving van de zonden. Niet minder dan het eerste nodigt "Ten andere onderzoekte

een iegelijk zijn hart of hij ook deze gewisse belofte van God gelooft, dat hem al zijn zonden, alleen om het lijden en sterven van Jezus Christus vergeven zijn..." Ook dit 'stuk' is "vóór alle dingen van node..." , zo lees ik. Maar is dat niet teveel gevraagd? Zal elk kind van de Heere tot deze 'hoogte' reiken? Mag dat wel gevergd worden van ieder die de weg naar de Tafel des Heeren zoekt te gaan? "Ik vrees, dominee, dat bovengenoemde maakt dat er nogal wat eenvoudigen onder ons zijn die daar moeilijk uitkomen..." , schreef iemand me.

In een eerste reactie – het artikel van de vorige keer – heb ik geprobeerd om aan te geven dat het geloof in de vergeving der zonden een onmisbare weldaad van de Heilige Geest is. De weg daartoe is het ware zaligmakend geloof. Hoe zal ik voor de heilige God bestaan? Alleen als ik in Christus bevonden word, niet hebbende mijn eigen gerechtigheid, maar de Zijne. Door het geloof in Hem is een zondaar het eigendom van de Heere Christus en verzekerd van de vergeving der zonden en het eeuwige leven. Het is het werk van de Heilige Geest dat Hij van zonden overtuigt en leert mishagen aan zichzelf. Maar diezelfde Geest is het vooral te doen om te wijzen op Christus en tot Hem te leiden, tot Hem die in deze grote nood genadig heeft voorzien. Gods Geest brengt ze bij elkaar: de schuldige en veroordeelde zondaar en de ontfermende Heere Jezus Christus wiens bloed van alle zonden reinigt. Wat passen ze bij elkaar...

belijdenis

Ik wil straks nader ingaan op de bovenstaande vraag van deze broeder. Maar eerst zou ik nog eens willen aanwijzen hoe helder en hoe bijbels onze vadersen deze dingen hebben verstaan. En dan denk ik vooral aan de Nederlandse Geloofsbelijdenis. In artikel 21 heeft Guido de Brès geschreven over de voldoening van Christus, de enige Hogepriester. Daar lezen we onder meer: *"Wij zeggen met Paulus dat wij niet anders weten dan Jezus Christus en die gekruisigd. Wij achten alle dingen voor drek om de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus, onze Heere. Wij vinden allerlei vertroosting in Zijn wonden, en hebben niet van node enig ander middel te zoeken of uit te denken om ons met God te verzoenen, dan alleen deze enige offerande, eenmaal geschied, door welke de gelovigen in eeuwigheid volmaakt worden."*

Op deze heerlijke belijdenis gaat artikel 22 nader in. De kerk der reformatie belijdt het volgende: *"Om ware kennis van deze grote verborgenheid te bekomen, ontsteekt de Heilige Geest in onze harten een oprecht geloof, hetwelk Jezus Christus met al Zijn verdiensten omhelst, Hem eigen maakt en niets anders meer buiten Hem zoekt. Want het moet noodzakelijk volgen: of dat niet al wat tot onze zaligheid van node is, in Jezus Christus is, of, zo het alles in Hem is, dat degene die Jezus Christus door het geloof bezit, zijn gehele zaligheid heeft."*

Wie wil beweren dat het hier niet zou gaan om de allerbelangrijkste dingen? Hier wordt het fundament van het zalig-worden bloot gelegd. De kerk van de reformatie wijst hier op de bron van de zaligheid (die is in de drie-enige God), maar niet minder op de weg der zaligheid en het middel tot de zaligheid: het ware geloof. De Geloofsbelijdenis is niet onhelder over de oefening van dat geloof: ze bestaat vooral in de omhelzing van Christus. Hij is het voorwerp van het door God gewerkte geloof. En wat ontvangt nu dat geloof als het buiten Christus niet meer blijven kan? Het ontvangt Christus Zelf en in Hem al Zijn verdiensten. Ja, het maakt Hem en Zijn verdiensten Zich eigen. Let wel: allereerst Christus en zó ook wat van Hem is. Al (!) Zijn verdiensten.

Zou het nu kunnen dat iemand die tot de oefening van dat geloof komt, niet de hele zaligheid zou bezitten? Zou het mogelijk zijn om wel te geloven – met het door de Geest van Christus gewerkte geloof – maar intussen Christus niet te bezitten? Zou het echt kunnen zijn dat iemand die als een hopeloze en hulpeloze zondaar deze Christus aangrijpt, die – om het zo te zeggen – met een waar geloof Jezus Christus aanneemt, dat deze mens de vergeving der zonden nog zou missen? Guido de Brès meende: dat is onmogelijk. En de 16e-eeuwse Nederlandse kerken onder het kruis hadden eenzelfde overtuiging. Zo ook de Dordtse vadersen van 1618-1619. Zij verklaarden deze Geloofsbelijdenis immers bindend voor de kerk van Nederland. Ook zij hadden geen andere gedachte. Wie in de Heere Jezus Christus gelooft met een waar geloof, is zalig! Waarom meenden ze dat? Omdat de Heilige Schrift niet anders spreekt. Omdat de Heere wil dat het zo in Zijn kerk bekend zal zijn. En dat de belijdenis van Zijn kinderen, maar niet minder hun bevinding, daarmee in overeenstemming zal zijn. "Wie in

de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven." Dode zondaren ontvangen het leven in en door Christus. Schuldige zondaren ontvangen vrijspraak van schuld en straf, in en door het geloof in deze Christus. Het is Gods Geest die daartoe leidt. En buiten dit werk van de Heilige Geest is er geen leven en is er geen vrijspraak.

drie dingen

Ik weet het wel: er is nogal wat voor nodig voordat er in het hart van de zondaar plaats is voor de gekruisigde Christus en Zijn weldaden. De Heilige Geest moet mij overtuigen van mijn verloren bestaan buiten God en buiten Christus. Hij brengt mij tot de erkenning van m'n ongeloof en van mijn tegenstand om door genade alleen zalig te worden. Ik ben er zomaar niet toe bereid om mijn reinigmaking en zaligheid buiten mezelf te zoeken. Dan zal ik er eerst met m'n neus op gedrukt zijn, dat ik midden in de dood lig. Dat heb ik te erkennen en voor de heilige God te belijden. Om bij Hem de uitkomst te zoeken – en van Hem te ontvangen. Maar zo werkt Gods Geest. Onwederstandelijk!

Nog deze week vertelde een oude zuster uit mijn gemeente me, wat ze in de oorlogsjaren onder de prediking van ds. C. Smits heeft mogen leren. Drie dingen: ongerechtigheid, eigen-gerechtigheid en Borggerechtigheid... "Is het waar, mens?", zo was de ontroerde reactie van de oude dominee, veel jaren later, toen ze het hem vertelde...

Ds. W. Pieters schreef eens, kort en bondig: "Het leven ligt in Christus. Ja, Hij is het leven Zelf. Is er geestelijk leven buiten de vereniging met Christus om, denkt u? De geloofsvereniging met Christus is het begin van het geestelijke leven. Alleen, niet het begin van de arbeid van de Heilige Geest." (ds. W. Pieters). De Heilige Geest heeft Zijn eigen wegen om op Christus aan te werken. Want buiten Hem is geen leven maar een eeuwig zielsverderf. Maar in Hem is dan ook alles wat een mens voor tijd en eeuwigheid nodig heeft.

Ondertussen, zo bedenk ik, heb ik het uiteindelijke antwoord op de vraag van mijn broeder nog steeds niet gegeven. Maar dat antwoord heeft wel alles te maken met wat ik tot heden schreef. Ik wil dat nog ondersteunen met wat ooit ds. Theod. van der Groe schreef aan "een mejuffrouw"; het was op 15 april 1751. *"Een arm zondaar, die door Gods Geest recht ontdekt is van zijn verloren staat in*

Adam, kan zonder een gelovige toepassing van Christus voor zijn eigen gemoed onmogelijk blijven. Want die eens zijn eigen leven waarlijk komt te verliezen, die moet noodzakelijk met Christus opgewekt en levend gemaakt worden. De mensen mogen deze zaak al schikken en bevatten zo zij willen, maar het blijft voor God in de grond altoos waarachtig, dat wij òf in Christus het leven moeten vinden door het geloof hetgeen wij verloren hebben in onszelf door de overtuiging, of dat wij het leven moeten hebben in onszelf hetgeen wij nooit gelovig gezocht hebben buiten onszelf in Christus. Van Hem immers getuigt het Evangelie dat in Hem alleen het leven is. Hier kan geen tussenbeide-staat gevonden worden. Want de ware evangelische

bekering is toch niets anders dan een geestelijk en gelovig uitgaan uit zichzelf en een komen tot Christus met zijn ganse hart, door de wederbarende kracht van de Heilige Geest." Waarbij ik wil aantekenen dat een zondaar, als hij door het geloof overgaat in Christus, wèl op één- en dezelfde dag alles ter zaligheid ontvangt, maar dat hij niet alles op diezelfde dag ook leert. Daarover zal het de volgende keer gaan – namelijk wat de Heere Zijn kinderen wil onderwijzen aangaande de vergeving der zonden, niet het minst door het gebruik van het Heilig Avondmaal.

J.M.J. Kieviet

minee 1 Korinthe 13, het prachtige hoofdstuk over de uitnemendheid van de liefde. Hij dankte hartelijk voor het vele dat de broeders gedaan hadden om zijn komst zo aangenaam mogelijk te maken.

Bij een gevoelig en bewegelijk karakter had dominee De Jong een grote zelfstandigheid in zijn optreden. Hij bleek een voortvarend man. Voortaan zou de kerkenraad steeds aan het begin van elke nieuwe maand bij elkaar komen.

Met het toelaten van nieuwe leden gingen de broeders consciëntieus om. Meer dan eens kwam het voor dat enkele mensen eerst een jaar kerkelijk mee moesten leven, voordat ze als lid werden ingeschreven.

Met jongelui, die belijdenis des geloofs af wilden leggen, werd eerst uitvoerig en ernstig gesproken.

Het aantal ouderlingen werd enigszins uitgebreid. De broeders besloten op hervormingsdag een samenkomst te beleggen en als spreker uit te nodigen professor J.J. van der Schuit uit Apeldoorn.

H. v.d. Ham

Sprekend verleden

Ds. N. de Jong 1899 - 1980

Nicolaas de Jong werd 31 augustus 1899 te Vlaardingen geboren. Hij kwam uit een tamelijk groot gezin. Zijn vader, Jan de Jong (1869 – 1953), was een godvrezende man en voer op een haringlogger. In de Eerste Wereldoorlog voer hij uit. De mensen zeiden: "Man, waar begin je aan?" Maar hij mocht toch geloven dat de Heere hem zou bewaren.

Hij voer door de mijnen heen. Later heeft hij een sigarenwinkeltje gehad te Rotterdam. Toen hij op leeftijd was, is vader Jan weer naar Vlaardingen teruggekeerd.

Nicolaas werkte aanvankelijk als typograaf op een drukkerij - loden letters zetten voor de Vlaardingse Courant. Maar de Heere riep hem in Zijn dienst.

Ds. P. van der Heijden te Vlaardingen zei tegen De Jong: "Jij bent een aardige jongen. Jij moet toch dominee worden? Kom maar naar mij toe, ik ben een vrije dominee en ik zal van jou ook een vrije dominee maken." Maar ds. Van der Heijden is vrij plotseling overleden en het is heel anders gegaan.

De Jong kreeg een attest van de Kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Vlaardingen en deed admmissie examen. Hij zat samen met een zwart mannetje in het zogenaamde zweetkamertje. Beiden moesten admmissie examen doen. Dat mannetje praatte volop. Hij wist het zo goed! Hij had het allemaal. Het lag zo duidelijk bij hem.

De Jong dacht: Hij wordt zeker aangenomen..... en ik niet. Wat gebeurde? Dat mannetje werd afgewezen en De

Jong aangenomen en ingeschreven als litterair student aan de Theologische Hogeschool. Na enkele jaren mocht hij zich theologisch student noemen. Zijn studie verliep voorspoedig.

Dominee De Jong heeft later altijd met veel waardering over zijn leermeesters gesproken. In zijn studeerkamer hingen de portretten van de hoogleraren aan de muur. Professor P.J.M. de Bruin noemden de studenten oude Pietje.

Rijnsburg

In juli 1931 beriep de Christelijke Gereformeerde Kerk te Rijnsburg met succes kandidaat N. de Jong.

Op zondag 25 oktober leidde zijn vriend ds. J.W. van Ree (1890 – 1934) hem in tot zijn ambtswerk met een preek over de woorden: "Hij Die u roept, is getrouw, Die het ook doen zal." Van Ree sprak over: de trouw Gods, de sterkte des dienaars zo nodig

1. in het arbeidsveld dat hij moet be-
arbeiten
2. om de lastbrief dien hij moet ont-
vouwen
3. om de tegenstand dien hij moet
overwinnen
4. om de uitkomst die hij moet ver-
beiden

De ouderlingen hielden de geopende Statenbijbel boven het hoofd van de kandidaat. Staande zong de gemeente Psalm 134 : 3.

's Avonds deed kandidaat De Jong zijn intrede met een preek over Psalm 51 : 17 - "Heere! open mijn lippen, zo zal mijn mond Uw lof verkondigen."

Aan het begin van de eerste kerkenraadsvergadering las de nieuwe do-

Vragenrubriek

Nalatenschap

In een gesprek met een lezer uit Canada kwam heel wat aan de orde. Een van de vragen, namelijk overal allerlei gebruiken rond een begrafenis, hebben we de vorige keer al proberen te beantwoorden. Het onderwerp wat verder besproken werd beslaat een groot terrein. Het ging ondermeer over ons geld, wat we onze kinderen nalaten, of we onze kinderen wel wat moeten nalaten, als ze bijvoorbeeld de wereld zijn gaan dienen. Zegt de Bijbel iets over deze zaken? Moeten we ons geld nalaten aan de kerk of goede doelen, in plaats van aan onze nabestaanden? Zegt met name het Nieuwe Testament er wat over? En als je nu een eigen huis hebt, dat je na-
laat? Moeten we als huidige bewoners er niet voor zorgen dat de opbrengst van de verkoop naar de kerk of andere goede doelen gaat, in plaats van naar de kinderen, die het wellicht toch goed hebben?

Betreden we met de bespreking van deze dingen geen breed terrein? Ik wil niet schrijven over dingen waar ik geen verstand van heb. Ik wil ook geen rechter zijn in allerlei conflicten, die zich nu eenmaal rondom geld en erfenissen voordoen, helaas. Toen eens een man de Heere Jezus opdroeg: Zeg mijn broeder, dat hij met mij de erfe-

nis dele, antwoordde Hij: Mens, wie heeft Mij tot een rechter of scheidsman over ulieden gesteld?" Zie Lukas 12:13 en 14.

Wel wil ik enkele algemene lijnen trekken en daarin duidelijk proberen te zijn.

Dat ouders voor hun kinderen moeten zorgen mag duidelijk zijn. Als ze klein en afhankelijk zijn, maar ook als ze groter zijn. We staan hen met raad en daad terzijde, zoveel als in ons vermogen ligt. Er kan ook een tijd komen dat de kinderen voor de ouders moeten zorgen, namelijk als die op hun beurt afhankelijk zijn geworden.

Waar wij aan mogen denken is aan hetgeen Paulus schrijft in 2 Korinthe 12:14. Daar lezen we: De kinderen moeten niet schatten vergaderen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen. Als hier gesproken wordt over schatten, dan denken we niet aan het gewone onderhoud en de reguliere zorg die ouders voor hun kinderen dragen moeten, maar over iets extra's; sparen voor de kinderen, hen iets nalaten.

Als we in de gelegenheid zijn de zorgen van onze kinderen te verlichten, dan moeten wij dat doen. Dat kan ook al bij het leven; dat kan ook door middel van een erfenis, die vrijkomt bij het heengaan van de ouders.

Hier kan een mens alleen maar wijs handelen, als hij ook in deze zaken hulp en wijsheid van de Heere zoekt. In dit opzicht kunnen er veel dingen misgaan en zijn kinderen er dikwijls beter mee als hun ouders hun niets nalaten dan iets. En wat kunnen er een narigheden ontstaan als de ouders zelfs veel nalaten. Dan komt uit dat de begeerte een oerzonde is en de Mammon een afgod.

Ouders moeten bij een eventuele opmaak van een testament wijs handelen en beseffen dat de opmaak van een testament voor een alwetend God verantwoord kan worden.

Als onze kinderen nergens meer aan doen, blijven het onze kinderen. Hen om die reden onterven zal veelal als liefdeloos worden uitgelegd en zal ze in ieder geval verder van de dienst des Heeren vervreemden. De Heere ontfermt Zijn kinderen immers ook niet en zij maken het er allemaal naar! Wel denk ik aan die man die we, al noemde hij het zelf zuinigheid, gerust een gierig mens mochten noemen. Hij kwam bij ons een kwartje wisselen om kerkgeld te hebben. Zijn geld ging na zijn dood naar zijn onkerkelijk geworden kinderen, die van dat geld zeker niet de Redelijke Godsdienst van Brakel hebben aangeschaft.

Het is goed om naast eventuele kin-

deren ook allerlei goede doelen iets te schenken. Hoe dat allemaal precies en het voordeligst voor die doelen moet, dat weet ik niet. Als ze maar bedacht worden. Er is zoveel nood in de wereld. En de armen hebt gij altijd met u, zei de Heere Jezus. Vergeet de huisgenoten des geloofs niet. De gemeente waartoe u behoort hebt evenmin. Je moet praktisch zijn, maar echt praktisch ben je als je al deze dingen met God doet. Laat Hij u de weg wijzen. Overleg met familie, vrienden, ambtsdragers, het kan allemaal zijn nut hebben. Maar de Bijbel houdt ons tevens voor: Ken Hem, de Heere, in al uw wegen, dus ook in deze. Dan zult u ook ervaren dat God een blijmoedige gever lief heeft en dat het zaliger is te geven dan te ontvangen.

Ik denk dat sparen voor iets, sparen voor je kinderen, een goede zaak is. Maar het is naar mijn vaste overtuiging niet goed als mensen soms tonnen op de bank hebben staan, waar niets mee gebeurt. Terwijl er zoveel nood dichtbij en ver weg is. Wees eerlijk, als je een beetje geld mag hebben: zit je er aan vast, of zit je aan God vast? Er wordt veel met geld gesmeten. Het meeste geld in de wereld rolt verkeerde kanten uit. Maar als reactie daarop nog geen stuiver uitgeven voor je naaste, is een even grote zonde.

Waar ik tenslotte met nadruk op wijzen wil, is een ander bijbelwoord over

Boekbespreking

Thomas Manton, Het gebed des Heeren, deel 4 uit de serie Graankorrels, gebonden, 121 blz., € 7,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-2985-7.

Thomas Manton leefde van 1620-1677. Hij werd in 1643 predikant in Londen. Spoedig werd hij benoemd tot een van de drie scriba's van de beroemde Westminster Assembly, de kerkvergadering van protestanten die duurde van 1643-1648. In deze tijd sprak Manton ook geregeld voor het parlement. Hij stond de bekende puritein Christopher Love bij in diens laatste uren voor zijn onthoofding. Manton veroordeelde de executie van de Engelse koning Karel I in 1649, maar werd desondanks door Oliver Cromwell benoemd in verschillende commissies die kerkelijke problemen moesten oplossen. Hij werkte hierbij nauw samen met Thomas Goodwin en John Owen. Later reisde Manton met de nieuwe koning Karel II naar Breda voor vredesonderhandelingen. Manton maakte bezwaar tegen de

schatten; het woord van de Heere Jezus uit Matth. 6:19: Vergadert u geen schatten op de aarde! Daar is nu elk mens van nature mee bezig. Daar moet hij door Woord en Geest van afgebracht worden. En daar zal hij van afgebracht worden als hij de schat in de akker, de parel van grote waarde, het heil in Christus Jezus, heeft mogen zien schitteren. Dat is een goed dat nimmermeer vergaat! Kind en erfgenaam Gods te wezen, dat is de hoogste rijkdom. En dat was het deel van de arme Lazarus die voor de deur van een rijk en onbarmhartig man lag. Het geld van de rijke man kon zijn ziel niet uit de helse pijn verlossen. Arme man! Terwijl hij vele smarten leed, zaten zijn kinderen te vechten om de erfenis, moet je rekenen. Zo gaat dat toch? En terwijl de man in de buitenste duisternis was en zich bezorgd maakte over zijn broers, waren die broers al druk doende uit te zoeken, of ook zij nog een graantje meepikken konden van de nagelaten goederen van hun "lieve broer". Ja, zo gaat dat.

Gelukkig als je daar de armoede van mag inzien en je begerig mag worden naar God! Heere, wat zult Gij mij toch geven? Geef mij Jezus, of ik sterf. Buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf.

K. Hoefnagel

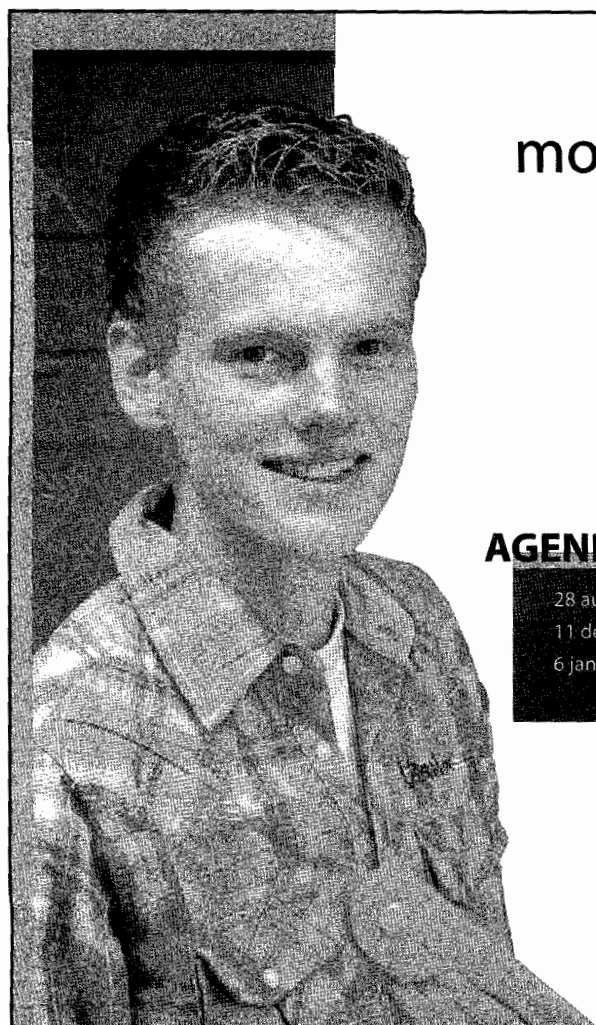
herinvoering van het bisschoppelijk stelsel in de Engelse kerk. Dat leidde er in 1662 toe dat hij net als veel andere puriteinse predikers uit de kerk werd gezet. In de volgende jaren preekte Manton in particuliere huizen. In 1670 heeft hij een half jaar gevangen gezeten. Na zijn vrijlating ging hij door met het verkondigen van het Woord in private samenkomsten. De preken van Manton bestaan uit twintig kloieke banden van elk vijfhonderd pagina's. In de preken wordt de Bijbel nauwkeurig uitgelegd en toegepast. Ryle schreef over de preken van Manton: 'Ieder vers en iedere zin wordt uitgelegd, van alle kanten belicht, en op een eenvoudige, duidelijke en praktische manier toegepast. Manton is vaak meer compleet dan iedere andere Bijbeluitlegger.' Het nu verschenen boekje bevat twee preken van Manton over de inleiding van het gebed des Heeren, Matth. 6:6-8 'Maar gij, wanneer gij bidt, gaat in uw binnenkamer, en uw deur gesloten hebbende, bidt uw Vader, Die in het verborgene is; en uw Vader, Die in het verborgene ziet,

zal het u in het openbaar vergelden. En als gij bidt, zo gebruikt geen ijdel verhaal van woorden, gelijk de heidenen; want zij menen dat zij door hun veelheid van woorden zullen verhoord worden. Wordt dan hun niet gelijk; want uw Vader weet wat gij van node hebt, eer gij Hem bidt. Over de plicht tot het gebed zegt Manton in de toepassing op blz. 58 en 59 "Sommigen voeren aan dat ze de benodigde tijd missen. Welnu, als u tijd voor andere dingen hebt, behoort u tijd voor God te hebben. Zullen we voor alle dingen een gelegenheid hebben en niet voor het meest noodzakelijke? Hebt u tijd om te eten, te drinken, te slapen, uw beroep uit te oefenen – hoe zult u anders leven? – en geen tijd om behouden te worden? Geen tijd om vertrouwelijk met God om te gaan, wat de allerbelangrijkste bezigheid is? Slaap of eet liever wat minder, eerder dan zonder deze noodzakelijke plicht te zijn. Jezus Christus had het gebed niet zo nodig als wij, toch staat er over Hem geschreven: 'En des morgens vroeg, als het nog diep in de nacht was, opgestaan zijnde, ging Hij uit, en ging henen in een woeste plaats, en bad aldaar.' (Mark. 1:35). Op blz. 93

wordt gesproken over het gebruik van de beloften in het gebed: "Voorals het nuttig voor ons dat we ons geloof zouden oefenen door op Gods beloften te pleiten, want die gebruiken we in het gebed. Geloof wordt ontvangen via het Woord, maar het wordt beoefend in het gebed; daarom wordt het het 'gebed des geloofs' genoemd. In het Woord nemen we Christus uit Gods hand aan, in het gebed tonen we Christus aan God. Krachtig bidden is een oefening van het geloof. Romeinen 10:14 'Hoe zullen zij dan Hem aanroepen in Welke zij niet geloofd hebben?' Manton waarschuwt op blz. 98 en 99 voor een spreken in het gebed waar het hart niet bij is "Harteloos spreken, de tijd vullen met woorden, wanneer de tong verder gaat dan het hart, wanneer mensen de lucht in beweging brengen terwijl hun hart dood en slaperig is of geen gelijke tred houdt met hun uitdrukkingen. We bidden vaker met onze tong dan met onze geest. We bidden vaker vanuit ons geheugen dan vanuit ons geweten, vanuit ons geweten dan vanuit onze gevoelens; en vanuit onze gevoelens zoals die op dit moment zijn opgewekt dan vanuit onze

vernieuwde, omgebogen en tot God geneigde harten. Of het gebed nu lang of kort is, het hart moet gelijke tred houden met onze tong. Zoals de dichter zei: *disticha longa facit*, 'zijn dubbelverzen waren vermoeiend', zo is lang bidden voor God eentonig en vervelend, tenzij we smeken in de Geest (Ef. 5: 18). Onthoud dat God niet met zich laat spotten."

Ds. K. Visser, *De brief van Judas, gebonden, 64 blz., €12,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-2966-2*. Een boekje uit de serie 'Aan u geschreven' waarin de brief van Judas wordt behandeld. De ondertitel luidt: 'Voor struikelen bewaren.' Ontleend aan Judas: 24 'Hem nu, Die machtig is u van struikelen te bewaren, en onstraffelijk te stellen voor Zijn heerlijkheid in vreugde.' In acht hoofdstukjes wordt de brief van Judas in dit boekje behandeld. Elk hoofdstukje sluit af met enkele vragen. Evenals de andere deeltjes uit deze serie is ook dit boekje geschikt om te gebruiken in de gezinnen, persoonlijk en in verenigingsverband. De auteur kiest er met de kanttekening op de Statenvertaling voor

Als je leraar wilt worden, moet je in Gouda zijn

Driestar educatief dat is duidelijk

- Een stevige christelijke basis
- Gedegen kennis van theorie en praktijk
- Uitbouw van eigen interessegebieden
- Een boeiend studentenleven
- Uitzicht op een aantrekkelijke baan

AGENDA

Kom naar een voorlichtingsmoment om ons te ontmoeten!

28 augustus 2009	Open avond	Leraar voortgezet onderwijs
11 december 2009	Open dag	Leraar basisonderwijs
6 januari 2010	Open avond	Leraar voortgezet onderwijs

Driestar educatief

Voor vitaal christelijk onderwijs

zie www.driestar-educatief.nl/hogeschool

LEERAAR VOORTGEZET ONDERWIJS (PARO)

LEERAAR BASISONDERWIJS (PARO)

LEERAAR VOORTGEZET ONDERWIJS (PARO)

LEERAAR BASISONDERWIJS (PARO)

LEERAAR VOORTGEZET ONDERWIJS (PARO)

LEERAAR BASISONDERWIJS (PARO)

LEERAAR VOORTGEZET ONDERWIJS (PARO)

dat Judas één van de apostelen is geweest. Judas richt zich tot lezers met een Joodse achtergrond (blz. 13). De geadresseerden worden 'geroepen' genoemd. Hierbij maakt de schrijver op blz. 14 onderscheid tussen de uitwendige en de inwendige roeping. We lezen op blz. 14 en 15 "De inwendige roeping is te kennen aan drie kenmerken waarin ze te onderscheiden is van de uitwendige roeping. 1. Ze werkt een zaligmakende overtuiging, om zichzelf in zijn goddeloze, machteloze en verdoemelijke staat te zien. Deze mens wordt klein en ootmoedig gemaakt, en gaat voelen dat het niet goed ligt tussen God en zijn ziel. 2. Ze geeft een zaligmakende kennis van de weg der zaligheid. Deze wordt in het Evangelie geopenbaard, recht gekend en door het geloof omhelsd. De Geest leert hem Christus kennen tot zaligheid, namelijk in Zijn gerechtigheid en algenoegzaamheid. Door het geloof gaat hij zich aan Hem toevertrouwen tot zaligheid. 3. Ze geeft ook een zaligmakende vernieuwing van het hart, waardoor hij een beginsel krijgt om niet alleen naar sommige, maar naar al Gods geboden te leven, waardoor hij bekeerd wordt van de macht van satan tot de levende God." Op blz. 23 worden *dwalingen* genoemd waartegen gestreden dient te worden. We citeren: "We kunnen denken aan het *verbondsautomatisme*: de gedachte dat je door je doop een bondeling bent en deelt in Gods beloften zonder dat er sprake is van wedergeboorte, bekering en geloof. We kunnen denken aan het *moderne remonstrantisme*, de evangelischen, die het kennen van het stuk der ellende overslaan of als een gepasseerd station beschouwen nadat een mens verlost is. Ook willen we het *perfectionisme* noemen: een beweging die beweert dat een gelovige kan komen tot een perfecte staat. Dit gaat dwars in tegen wat Paulus beweert in Romeinen 7 als hij blijvend zucht onder het lichaam der zonde. Een andere gedachtegang is het *subjectivisme*:

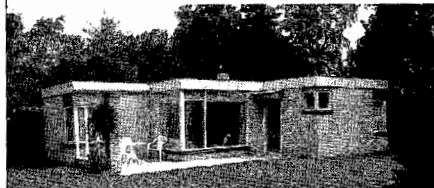
dit richt zich sterk op het gevoel en de sfeer, hoe ik het beleef en wat ik ervan vind." In het zevende vers wordt gewaarschuwd tegen de zonde van onthucht. Terecht wijst de auteur op het bedekken van het lichaam en op de gave van de seksualiteit die bedoeld is voor binnen het huwelijk. In Judas: 11-13 gaat het over *bijna-christenen*. Kaïn was een schijngelovige die meedeed met de offerdienst. Bileam en Korach komen aan de orde. We lezen op de blz. 42 en 43 "Maar wat onderscheidt nu een oprechte christen van een bijna-christen? Niet zozeer de overtuigingen van zonden, want Kaïn had ook berouw. Niet zozeer het zicht op Christus, want dat had Bileam ook. Niet zozeer een uitwendige vorm van een heilige levenswandel, want dat had Korach ook. Maar wezenlijk kenmerk is de inwendige heiliging! De huichelaar mist die wortel, de wedergeboorte; dat moment dat Gods kind een tweemens wordt en de inwendige strijd tussen vlees en geest ervaart, dat Romeinen 7 voor hem werkelijkheid gaat worden, om te leren dat hij zonder Christus niets kan, zowel tot rechtvaardiging, als tot heiliging. Wie bent u? Wie ben jij?" In Judas: 23 wordt geschreven over het haten van de rok die van het vlees besmet is. Dat houdt in dat elk besmettingsgevaar ontvlucht dient te worden. "Eén misstap ontkracht duizend preken." (blz. 57). In Judas: 24 staat dat God machtig is voor struikelen te bewaren. Wie door Gods almacht op de weg des levens is geplaatst wordt door de macht van God bewaard. Er is geen afval der heiligen. Als Gods kind valt richt de Heere het weer op.

Vakantie op Texel

De Verrassing.nl

Veertien accommodaties, waaronder acht bungalows en vijf nieuwe chalets.

De Noordel

Park achter De Verrassing. Vijf luxe bungalows met veel privacy.

De Noorderhoeve.nl

Twee vakantiewoningen voor zorgvakanties. Ook uitermate geschikt voor minder validen.

Boeken? Bel 0222 31 89 06

Stichting steun Messias belijdende Joden

Postbus 22 3860 AA Nijkerk
www.messiasbelijdendejoden.nl

Voor informatie:
Ds. G. Bouw
Tel.: 0172 - 470040
E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de evangelieverkondiging door Messiasbelijdende Joden in Israël

Stort uw gift
op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
of diaprojectie op uw gemeentevond
of verenigingsavond

Zorg dichtbij

Waar u ook woont,
Agathos brengt zorg dichtbij:
• Huishoudelijke verzorging
• Persoonlijke verzorging
• Verpleging
• Psychosociale zorg
Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator
aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen.
Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de
CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur